

Justitiedepartementet
Ulrika Nydevik
Grundlagsenheten
103 33 Stockholm

Sjöfartsverkets remissyttrande över betänkandet Allmänna handlingar i elektronisk form – offentlighet och integritet (SOU 2010:4)

Sjöfartsverkets inställning

Sjöfartsverket är positivt till att handlingar lämnas ut i elektronisk form på begäran av enskild. Sjöfartsverket tillämpar detta redan idag avseende bl. a. handlingar som hör till diariet förda ärenden. Sjöfartsverket anser att det är svårt att förutse vilka konsekvenser förslaget kommer att få för myndigheten och förordar därför att de ekonomiska konsekvenserna ska utredas närmare.

Sjöfartsverket är positivt till utredningens förslag att säkerhetsaspekterna ses över innan en skyldighet att lämna ut handlingar i elektronisk form genomförs.

Sjöfartsverket håller med utredarna om att det finns en ökad risk för intrång i den personliga integriteten om enskilda kan begära ut handlingar i elektronisk form.

Bestämmelsen i 21 kap. 7§ i offentlighets- och sekretesslagen är svår att tillämpa i praktiken. Det är önskvärt att bestämmelsen ändras så att den blir enklare att tillämpa för myndigheterna.

Sjöfartsverket anser att regelverket kring utlämnande av handlingar i elektronisk form bör göras tydligt vad avser möjligheten att ta ut avgifter. Det är inte tillfredställande att myndigheterna hanterar denna fråga på olika sätt. Sjöfartsverket anser att det bör införas en generell möjlighet för myndigheterna att ta ut avgifter för digitalt utlämnande som är tidskrävande att hantera. Principen bör vara full kostnadstäckning.

Datum
2010-06-18

Vår beteckning
010201-10-01711

Inledning

Sjöfartsverket ligger långt framme när det gäller digital hantering av handlingar och annan information. Det finns digitala lösningar inom i stort sett samtliga av Sjöfartsverkets ansvarsområden som inkluderar sjötrafikinformationstjänsten (VTS), sjötrafikrapporteringssystemet (SRS), fartygsrapporteringssystemen (FRS) och AIS (Automatic Identification System). Verket har dessutom uppgifter om sjögeografisk information lagrade i databaser. Informationen avser allt från djupuppgifter till färdiga sjökort. Vidare finns samtliga diareförda ärenden och dess handlingar tillgängliga i verkets ärende- och dokumenthanteringssystem.

Elektroniskt utlämnande av allmänna handlingar

När en begäran om utlämnande av en handling inkommer till verket så lämnas ofta handlingen ut i digital form. Anledning till det är att den enskilde får snabb tillgång till den begärda informationen men också för att verkets hantering underlättas. Uppgifter om fartygs rörelser lämnas ofta ut digitalt från AIS-systemet t.ex. till journalister när det inträffat en incident på sjön som berör ett eller flera fartyg som har transponder ombord.

Sjöfartsverket lämnar sällan ut uppgifter i digital form utan avgift när det gäller information som finns i databaser som innehåller sjögeografisk information. Denna information har ett stort ekonomiskt värde för staten. Vidare ingår sjögeografisk information i Geodatasamarbetet, vilket innebär att den kommer att göras tillgänglig för de som önskar det när Geodataportalen är fullt utbyggd. Geodataportalen kommer att innehålla mer information än vad som följer av kraven i Inspiredirektivet. Sjöfartsverket har lagt ned resurser i förberedelsearbetet för att Geodataportalen ska innehålla all den information som verket kan tillgängliggöra. En förutsättning för att verket ska kunna lägga ned stora resurser är att det finns en möjlighet att få täckning för kostnaderna. Sjöfartsverket har även intäkter från försäljning av sjökort och annan sjögeografisk information. Sjöfartsverket har ett bemyndigande i 22 § i förordningen (2007:1161) med instruktion för Sjöfartsverket att ta ut avgifter i affärsverksamheten som gör det möjligt för verket att tillhandahålla information mot betalning. Det är emellertid inte helt enkelt att bedöma om bemyndigandet kan anses tillräckligt för att förslaget inte ska få negativa ekonomiska konsekvenser för verket.

Utredningens förslag att handlingar ska lämnas ut i elektronisk form till de som begär det bör utredas närmare, särskilt vad avser de ekonomiska konsekvenserna för myndigheter som tillhandahåller information mot betalning. I utredning anges på sid 279 att man bör utreda de ekonomiska konsekvenserna innan man inför en generell skyldighet att lämna ut handlingar i elektronisk form. Sjöfartsverket anser att denna fråga bör utredas även om bestämmelsen inte görs generell. Detta särskilt som det av

Datum
2010-06-18

Vår beteckning
010201-10-01711

utredningen på sid 314 framgår att man i bedömningen om det kan anses olämpligt att lämna ut handlingar i elektronisk form inte får neka ett elektroniskt utlämnande med hänvisning till enbart ekonomiska skäl.

Säkerhetsaspekter

Sjöfartsverket ställer sig positivt till utredningens förslag att säkerhetsaspekterna vid en utökad möjlighet att få ut handlingar i elektronisk form ska beaktas vid övervägandet om en sådan skyldighet ska införas. Sjöfartsverket har tillgång till viss information som troligen kan vara olämplig att lämna ut om den sammanställs tillsammans med annan information.

Personliga integriteten

Sjöfartsverket anser att det finns en ökad risk för intrång i den personliga integriteten om enskilda kan begära ut handlingar i elektronisk form. Sjöfartsverket berörs inte av någon registerförfattning för närvarande. Precis som utredarna föreslår på sid 290ff bör regleringen av registerförfattningarna ses över innan det införs en bestämmelse om att lämna ut handlingar i elektronisk form. Till skillnad från vad utredarna föreslår anser verket att en översyn bör göras innan en skyldighet att lämna ut handlingar i elektronisk form införs överhuvudtaget. Utredningens förslag innebär att myndigheterna i lämplighetsbedömningen ska väga in om ett utlämnande påverkar den personliga integriteten vilket ofta kan vara svårt att avgöra om inte den begärda handlingen innehåller integritetskänslig information.

Sekretessbestämmelsen i 21 kap. 7§ offentlighets- och sekretesslagen

21 kap. 7§ i offentlighets- och sekretesslagen är svår att tillämpa i praktiken. Detta särskilt mot bakgrund av att handläggarna endast i undantagsfall får ställa frågor. Myndighetens bedömning ska avse hur mottagaren avser att använda uppgifterna. Dessutom gäller inte personuppgiftslagen vid behandling för privat bruk eller för behandling som sker uteslutande för journalistiska ändamål eller för konstnärligt eller litterärt skapande. Bedömningarna som ska göras vid en förfrågan om att någon vill ha tillgång till personuppgifter är för komplicerade för att de ska kunna utföras av handläggare som inte har en juridisk kompetens. Alternativet blir då att lyfta frågor om utlämnande till en central juristfunktion vilket skapar onödig administration och tidsutdräkt. Sjöfartsverket anser att bestämmelsen ska ändras så att paragrafen går att tillämpa på ett enklare sätt på myndigheterna. De ändringar som föreslås av utredningen är ett steg i rätt riktning men de är inte tillräckliga för att paragrafen ska bli möjlig att hantera för handläggare utan juridisk kompetens.

Datum
2010-06-18Vår beteckning
010201-10-01711**Avgiftsuttag för allmänna handlingar i elektronisk form**

Sjöfartsverket tar för närvarande inte ut några avgifter vid digitalt utlämnande av diarieförda handlingar och andra handlingar som finns inskannade. De avgifter som tas ut rör till största delen försäljning av digital information ur databaser med sjögeografisk information.

Det finns en beaktansvärd risk att antal ärenden som rör utlämnande av handlingar kommer att öka för Sjöfartsverkets del. Nuvarande reglering där en enskild inte har kunnat kräva att få ut handlingar i digital form har fungerat som en begränsande faktor. Verket anser att det bör införas en möjlighet att ta ut avgifter vid utlämnande av handlingar i elektronisk form i situationer som kräver ett omfattande förarbete innan ett utlämnande kan ske.

Det är inte tillfredställande att myndigheterna hanterar frågan om avgifter ska tas ut vid utlämnande av handlingar i elektronisk form olika. Reglerna om när avgifter får eller ska tas ut bör göras tydligare.

I handläggningen av detta ärende, som har beslutats av generaldirektören Ann-Catrine Zetterdahl, har deltagit chefsjuristen Gunilla Malmlöf, chefen för sjökarteenheten Åke Magnusson och verksjuristen Roger Johansson, tillika föredragande.

Ann-Catrine Zetterdahl

Roger Johansson

Kopia till:

Justitiedepartementet, fyra ex

Näringsdepartementet

Styrelsen/Styrelseparmen

Verksgruppen

E-post till ulrika.nydevik@justice.ministry.se